

> Retouradres POSTBUS 20201 2500 EE Den Haag

Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

**Directoraat-Generaal
Belastingdienst**
Bestuurlijke en Politieke Zaken

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
POSTBUS 20201
2500 EE Den Haag

Onze referentie
2025-0000370059

Bijlage(n)
Notitie Op de zaak betrekking
hebbende stukken Versie 3.0
april 2025

Datum 8 september 2025
Betreft Kabinetsreactie IBTD-rapport 'Rechtsbescherming in het geding'

Geachte voorzitter,

Op 2 september 2025 heeft de Inspectie Belastingen, Toeslagen en Douane (IBTD) het rapport 'Rechtsbescherming in het geding: Onderzoek informatieverstrekking aan de rechter deel 2 (casusonderzoek)' gepubliceerd. Het rapport is het vervolg op een onderzoek van de IBTD over de informatieverstrekking van de Belastingdienst aan de rechter. Het eerste deel zag op de uitvoering van artikel 8:42 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), die de Inspecteur verplicht om in beroepsprocedures alle op de zaak betrekking hebbende stukken aan de rechter te verstrekken.

Mede naar aanleiding van het eerste rapport zijn een aantal verbeteracties doorgevoerd. Die licht ik in deze kabinetsreactie verder toe. In het eerste rapport concludeerde de IBTD dat er in de uitvoering veel goed gaat. De IBTD kwam met drie verbeterpunten om incidentele fouten te voorkomen: (1) verbeter de inrichting van de kwaliteitsbeheersing van de dossiers; (2) verbeter het inzicht in de kwaliteit van de werkzaamheden; en (3) blijf kritisch over wat de Belastingdienst verstaat onder 'op de zaak betrekking hebbende stukken'. Ook kondigde de IBTD een aanvullend onderzoek aan om een beeld te krijgen van de problematiek van geschillen over de informatieverstrekking aan de rechter op casusniveau.¹

In dit tweede rapport, dat onlangs is verschenen, doet de Inspectie onderzoek naar vijf casussen waarin de informatieverstrekking van de Belastingdienst aan de rechter onderwerp was van het geschil. De gerechtelijke uitspraken in deze casussen dateren uit de periode van 1 januari 2022 tot en met 20 oktober 2023. Met deze brief reageer ik, namens het kabinet, op de bevindingen en aanbevelingen van de Inspectie. Daarbij wil ik als eerste opmerken dat incidenten waarbij stukken ten onrechte niet of niet tijdig aan de rechter worden verstrekt, te allen tijde moeten worden voorkomen. Daarom heeft de Belastingdienst mede naar aanleiding van het eerste rapport verbeteracties doorgevoerd. In deze beleidsreactie zet ik uiteen hoe deze verbeteracties bijdragen aan het verbeteren van de informatieverstrekking aan de rechter.

Verbeteracties

In haar conclusie noemt de IBTD vijf 'grondoorzaken' voor geschillen over informatieverstrekking aan de rechter: (1) de toepassing van art. 8:42 Awb; (2)

¹ Kamerstukken II 2023/24, 31 066, nr. 1325

de interactie tussen belanghebbende en de Belastingdienst; (3) de interne samenwerking binnen de Belastingdienst; (4) informatiehuishouding; en (5) reflecteren en evalueren. De Inspectie schrijft dat er onder medewerkers van de Belastingdienst verschillen in interpretatie bestonden over de toepassing en de reikwijdte van art. 8:42 Awb, waardoor niet of niet alle op de zaak betrekking hebbende stukken aan de rechter zouden zijn verstrekt. Ook spreekt de IBTD van een gefragmenteerde en individualistische manier van werken waarbij geen (tussentijdse) reflectie plaatsvond. Tot slot constateert de IBTD dat de informatiehuishouding ten tijde van de casussen niet op orde was.

Aangepaste werkinstructies en interne samenwerking

Naar aanleiding van de aanbevelingen in het eerste onderzoeksrapport is de werkinstructie over het verstrekken van op de zaak betrekking hebbende stukken aan de rechter aangepast. Zo zijn er check- en afstemmingsmomenten ingevoerd om de compleetheid van het dossier te toetsen. In reactie op een motie van de leden Idsinga en Palmen² is de werkwijze rondom interne stukken in de instructie verduidelijkt en met de Kamer gedeeld.³ Tot slot is in april 2025 de werkinstructie aangepast conform de nieuwe procesregeling voor de belastingkamers van de gerechtshoven en het nieuwe procesreglement bestuursrecht van de rechtbank. De laatste versie van de werkinstructie stuur ik als bijlage mee met deze brief.

Om verschillen in interpretaties over art. 8:42 Awb te voorkomen, wordt de werkinstructie via de vaktechnische lijn continu getoetst, doorontwikkeld en binnen de Belastingdienst uitgedragen. De instructie is voor alle medewerkers te raadplegen via het intranet van de Belastingdienst. Daarnaast borgen de check- en afstemmingsmomenten de interne samenwerking tussen medewerkers binnen het team en daarbuiten.

Bewustwording over inzagerecht

Een belangrijke aanvulling op de aangepaste werkinstructie zijn de sessies waarin medewerkers aan de hand van casuïstiek worden meegenomen in de aandachtspunten bij de informatieverstrekking aan de rechter. Deze zogeheten SIM-sessies bestaan uit een e-learning en workshops die worden geleid door een vaktechnisch adviseur. Deze sessies dragen bij aan de bewustwording over inzagerecht, op de zaak betrekking hebbende stukken en transparantie. Naargelang de behoefte van medewerkers worden aanvullend op de SIM-sessies informatie- of discussiebijeenkomsten georganiseerd, waar onder andere wordt gereflecteerd op en gesproken over de ontwikkelingen van inzagerecht en de invloed daarvan op de dagelijkse praktijk. De SIM-sessies worden landelijk uitgerold binnen het primaire proces en zijn beschikbaar voor alle medewerkers die in hun werkzaamheden te maken krijgen met dossiers van belastingplichtigen.

Informatiehuishouding op orde

Binnen het programma Informatie Op Orde (IOO), waarover uw Kamer periodiek wordt geïnformeerd, lopen diverse initiatieven om de informatiehuishouding van de Belastingdienst verder te verbeteren. Zoals in de laatste stand-van-zakenbrief aan uw Kamer is medegedeeld, is de planning nog steeds om de basis eind 2026

² Kamerstukken II 2023/24, 31 066, nr. 1366

³ Kamerstukken II 2023/24, 31 066, nr. 1383

op orde te hebben.⁴ Daarnaast is in augustus 2025 het generiek platform voor document- en archiefbeheer (GDA) in gebruik genomen. Daarmee is de eerste fase gerealiseerd en er worden de komende tijd steeds meer systemen op aangesloten. Hiermee kunnen stukken binnen de hele Belastingdienst snel worden teruggevonden en ingezien. Naar aanleiding van het amendement van het lid Omtzigt⁵, dat burgers inzage zal geven in hun eigen fiscale dossier, zullen op de zaak betrekking hebbende stukken in een digitaal portaal worden geplaatst. Dat portaal wordt gefaseerd per belastingmiddel uitgerold. Uw Kamer is hier op 20 januari 2025 over geïnformeerd.⁶

Deze verbeteracties komen in het rapport van de IBTD niet aan de orde. Ook heeft de Inspectie de effecten van de verbeteracties op actuele dossiers niet onderzocht. In plaats daarvan heeft de IBTD ervoor gekozen om oude casuïstiek te onderzoeken die dateert van vóór het doorvoeren van de verbeteracties. De bevindingen geven geen actueel beeld van de huidige praktijk binnen de Belastingdienst. De Inspectie merkt daarover op dat de informatieverstrekking nu beter is georganiseerd dan ten tijde van de casussen. De Belastingdienst zal daarom zelf onderzoek doen naar de meest recente casussen om een actueel beeld te krijgen van de huidige praktijk en de implementatie van de verbeteracties.

Interactie tussen belanghebbende en de Belastingdienst

De bevindingen van de IBTD over de interactie van de Belastingdienst met belanghebbenden zijn fors en dat neem ik serieus. Ongeacht het geschil dat de Belastingdienst heeft met een belastingplichtige, burgers en bedrijven staan altijd centraal. Het is niet gelukt om dat in de casus van de IBTD uit te dragen en dat moet dan ook beter.

In haar onderzoek heeft de IBTD met één belanghebbende gesproken en komt tot de conclusie dat de missie van de Belastingdienst om burgers en bedrijven centraal te stellen nog niet wordt gerealiseerd. Deze conclusie doet tekort aan alle medewerkers die dagelijks werken aan een financieel gezond Nederland. Ter illustratie behandelt de BelastingTelefoon jaarlijks meer dan zeven miljoen telefoongesprekken,⁷ waarvoor de Consumentenbond in haar laatste onderzoek een 6,1 heeft gegeven. Uit de laatste dienstverleningsmonitor, een onderzoek onder meer dan tweeduizend belastingplichtige Nederlanders, beoordeelden burgers de dienstverlening met gemiddeld een 7,1.⁸ Bedrijven gaven de Belastingdienst gemiddeld genomen hetzelfde cijfer.⁹ Over de interactie met de Belastingdienst zijn burgers en bedrijven nog positiever. Die geven zij een rapportcijfer acht of hoger.¹⁰

Daarnaast zijn de afgelopen jaren belangrijke initiatieven gerealiseerd die ervoor zorgen dat burgers en bedrijven gezien en gehoord worden. Naast de reguliere toegang tot de Ombudsman, is er ook onafhankelijke fiscale rechtshulp voor

⁴ Kamerstukken II 2024/25, 31 066, nr. 1463

⁵ Kamerstukken II 2023/24, 36 418, nr. 110

⁶ Kamerstukken II 2024/25, 36 602 nr. 151

⁷ Kamerstukken II, 2024/25, 31 066 nr. 1446

⁸ [Dienstverleningsmonitor Particulieren Q3 2024](#)

⁹ [Dienstverleningsmonitor Ondernemers Q3 2024](#); zzp'ers gaven de dienstverlening van de Belastingdienst een 7,1; kleine mkb'ers een 7,2; en middelgrote mkb'ers een 7,4.

¹⁰ [Belastingdienst in cijfers: interactie](#)

belastingplichtigen en toeslaggerechtigden ingericht in de vorm van de belangenbehartiger. Voor de medewerkers van de Belastingdienst is er een loket Rechtsstatelijkheid en hardheden, waar zij terecht kunnen als zij denken dat de toepassing van de wet leidt tot onredelijke uitkomsten voor burgers en bedrijven.

Ik vind het belangrijk om de bevindingen van de IBTD in mijn reactie aan uw Kamer in context te plaatsen. De casussen die de Inspectie heeft onderzocht, dateren uit de periode van vóór de verbeteracties die mede naar aanleiding van het eerste rapport zijn doorgevoerd. In 2022 en 2023 zijn jaarlijks ongeveer zesduizend (hoger) beroepsprocedures ingesteld tegen besluiten van de Belastingdienst.¹¹ Uit het onderzoek van de IBTD blijkt dat de rechter in diezelfde periode 168 geschillen over art. 8:42 Awb beslechtte. In een groot deel van de beroepsprocedures is de informatieverstrekking aan de rechter geen onderwerp van geschil. Van die 168 casussen heeft de IBTD vijf 'complexe' en 'omvangrijke tot zeer omvangrijke dossiers' geselecteerd. En hoewel incidenten waarbij stukken niet of niet tijdig aan de rechter worden verstrekt te allen tijde moeten worden voorkomen, spreek ik de suggestie die uitgaat van de titel van het IBTD-rapport dat de rechtsbescherming van burgers en bedrijven in het geding zou zijn, tegen.

Tot slot

De bevindingen van de IBTD dateren van vóór de verbeteracties van de Belastingdienst. Daarom is het standpunt van het kabinet ongewijzigd ten opzichte van het eerdere rapport. Incidenten waarbij stukken ten onrechte niet of niet tijdig aan de rechter worden verstrekt, moeten te allen tijde worden voorkomen. De verbeteracties die de Belastingdienst daarmee heeft ingezet, dragen daaraan bij en pakken de grondoorzaken aan die de IBTD beschrijft.

Wel geeft het rapport aanleiding voor een onderzoek naar de meest recente casussen en een analyse naar de verbeteracties die de Belastingdienst heeft doorgevoerd. Deze analyse moet het gebruik van de werkinstructies, de SIM-sessies en andere hulpmiddelen door medewerkers inzichtelijk maken. Indien nodig worden er naar aanleiding daarvan aanvullende maatregelen getroffen. Over de uitkomsten van die analyse naar de verbeteracties en eventuele aanvullende maatregelen wordt uw Kamer geïnformeerd in een stand-van-zakenbrief Belastingdienst.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane,

Eugène Heijnen

¹¹ Dit is het totaal aantal beroepsprocedures bij de rechtbank en het gerechtshof tegen de aanslagen inkomensheffing, vennootschapsbelasting, loonheffing en omzetbelasting.

Op de zaak betrekking hebbende stukken

Colofon:

Deze notitie is geschreven door de Lavaco's Formeel Recht en afgestemd met FJZ. Deze notitie valt onder de verantwoordelijkheid van CD/VT.

1. Beroep

In een beroepsprocedure moet de inspecteur/de ontvanger op grond van artikel 8:42 Awb, naast een verweerschrift, de op de zaak betrekking hebbende stukken naar de rechtbank zenden.

In lid 1 van paragraaf 2.2.6 van het Besluit Beroep in Belastingzaken is opgenomen welke stukken in ieder geval behoren tot in te zenden stukken:

- a. een gespecificeerde opgave van de gegevens van de aangifte als deze is gedaan. Bij procedures over de erf- of schenkbelasting kan, als de aangifte zeer omvangrijk is, worden volstaan met een uittreksel uit de aangifte van de in geding zijnde onderdelen;
- b. een kopie van de belastingaanslag, althans het bestreden besluit of een gespecificeerde opgave van de daaraan ten grondslag liggende gegevens. Bij procedures tegen een grote hoeveelheid overeenkomstige belastingaanslagen kan worden volstaan met één voorbeeldaanslag;
- c. een afschrift van het bezwaar- of verzoekschrift;
- d. een afschrift van de uitspraak dan wel een afschrift van de kennisgeving waarin de beslissing op het bezwaar- of verzoekschrift wordt gemotiveerd (in de gevallen waarin dit van toepassing is);
- e. alle andere stukken die de inspecteur ter raadpleging ter beschikking staan of hebben gestaan of hem op enig moment ter beschikking komen en die van belang kunnen zijn voor de beslechting van de (nog) bestaande geschilpunten (vgl. HR 4 mei 2018, ECLI:NL:HR:2018:672).

1.1 Wat is een op de zaak betrekking hebbend stuk?

In de rechtspraak is de vraag wat een op de zaak betrekking hebbend stuk is vaak aan de orde geweest. Hieruit blijkt het volgende over stukken die moeten worden overgelegd:

- 1) een bepaald stuk waarvan de belanghebbende voldoende gemotiveerd stelt dat het van enig belang kan zijn voor de beslechting van de (nog) bestaande geschilpunten, moet je overleggen (zie ro 3.5.2 van het arrest van 25-4-2008, ECLI:NL:HR:2008:BA3823);
- 2) het is niet relevant of een stuk in het voordeel of nadeel werkt van een belanghebbende;
- 3) een stuk moet je ook overleggen indien belanghebbende zelf over het stuk beschikt;
- 4) stukken die de inspecteur of andere collega's die betrokken zijn geweest bij de besluitvorming ter beschikking staan of hebben gestaan, maar die niet zijn gebruikt ter onderbouwing van het bestreden besluit, moet je ook overleggen als die toch van belang kunnen zijn voor de beslechting van de (nog) bestaande geschilpunten;
- 5) interne stukken die in het kader van de behandeling van een zaak zijn opgesteld, moet je ook overleggen indien uit andere stukken of stellingen blijkt dat deze interne stukken ten grondslag hebben gelegen aan de besluitvorming; dit geldt ook indien in redelijkheid gesteld kan worden dat deze stukken van belang kunnen zijn voor de besluitvorming door de rechter.
- 6) stukken die pas in de loop van het beroep of het hoger beroep tot jouw beschikking zijn gekomen moet je overleggen (zie ook de procesreglementen op dit punt van rechtbanken en hoven);
- 7) een stuk moet je ook overleggen indien de rechter al op basis van ander bewijsmateriaal een beslissing over het geschilpunt kan nemen;
- 8) digitale gegevens uit de systemen moet je overleggen, voor zover zij van belang en raadpleegbaar zijn met het oog op de betreffende zaak. Dit moet gebeuren in de vorm van een afdruk of op een andere geschikte wijze. Een brief of ander document dat in een systeem is opgeslagen, moet je in zijn geheel overleggen;
- 9) als een besluit geheel of deels het resultaat is van een geautomatiseerd proces en belanghebbende wil de juistheid van de in dat proces gemaakte keuzes, gegevens en aannames controleren en eventueel betwisten, dan moet je deze keuzes, gegevens en aannames inzichtelijk en controlebaar maken.

1.2 Geen op de zaak betrekking hebbende stukken

Er zijn ook stukken die je niet hoeft te overleggen. Daarbij is het volgende van belang:

- 1) stukken die niet ter beschikking hebben gestaan aan de inspecteur of andere collega's die betrokken zijn geweest bij de besluitvorming, hoeft je niet te overleggen, ook al ben je met het bestaan ervan bekend. Denk bijvoorbeeld aan stukken die ten grondslag liggen aan een proces-verbaal van de FIOD;
- 2) softwareprogramma's en andere elektronische systemen voor gegevensopslag, -bewerking, -verwerking of beheer hoeft je niet te overleggen;
- 3) indien onvoldoende duidelijk is welk stuk volgens belanghebbende ontbreekt, hoeft het stuk niet te worden overgelegd;
- 4) indien sprake is van misbruik van procesrecht hoeft je het dossier ook niet aan te vullen.

1.3 Geheimhouding

Het insturen van de op zaak betrekking hebbende stukken is niet in strijd met de geheimhoudingsplicht van artikel 67 AWR dan wel artikel 67 Invorderingswet. Het insturen van deze stukken is namelijk verplicht op grond van een wettelijke bepaling en is noodzakelijk voor de uitvoering van de belastingwet.

Het is wel mogelijk om op grond van artikel 8:29 Awb bij de rechter aan te geven dat je stukken weigert te overleggen. Je kunt ook aangeven dat alleen de rechter kennis mag nemen van bepaalde stukken of passages. Dit wordt beperkte kennisneming genoemd. Om dit te kunnen doen moet sprake zijn van gewichtige redenen. De rechter beslist of de weigering of beperking van de kennisneming gerechtvaardigd is.

Ook het verstrekken van gegevens en informatie aan collega's die betrokken zijn bij de bezwaar- en/of beroepsprocedure is niet in strijd met de geheimhoudingsplicht van artikel 67 AWR dan wel artikel 67 Invorderingswet. Het verstrekken van die gegevens en informatie is namelijk noodzakelijk voor de uitvoering van de belastingwet.

1.4 WOO

Indien op grond van de WOO openbaarmaking verplicht zou zijn, dan kan er geen sprake zijn van geheimhouding. Omgekeerd geldt dit echter niet. Indien openbaarmaking op grond van de WOO niet verplicht is, brengt dat niet met zich mee dat per definitie sprake is van volledige of beperkte geheimhouding.

1.5 Belangenafweging

De rechter maakt bij de beoordeling over de volledige of beperkte geheimhouding een belangenafweging. Het uitgangspunt daarbij is dat partijen en de rechter moeten kunnen beschikken over alle op de zaak betrekking hebbende stukken, zodat sprake is van een eerlijk proces.

Voorbeelden van gewichtige redenen die door de belastingdienst kunnen worden aangevoerd zijn:

- 1) privacy van derden, waaronder angst voor represailles en bedrijfsgevoelige informatie;
- 2) privacy van individuele of groepen ambtenaren;
- 3) effectieve controle en controlestrategie;
- 4) ongehinderde opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- 5) juridische adviezen ten behoeve van het bepalen de procespositie.

Of een beroep op geheimhouding slaagt is zeer feitelijk van aard. Daarom zul je altijd goed moeten motiveren waarom je van mening bent dat er sprake is van gewichtige redenen én waarom die geheimhouding rechtvaardigen. Indien je een beroep op geheimhouding wilt doen overleg dan altijd (tijdig) met je procesdeskundige of een vta formeel recht!

1.6 Procedure

Als je de rechtbank of het gerechtshof wilt vragen om toepassing van artikel 8:29 Awb dan moet je onderstaande procedure volgen. Deze procedure is beschreven in het procesreglement bestuursrecht rechtbank en de procesregeling van de belastingkamers van de gerechtshoven.

- Voor de stukken waarop je een beroep op geheimhouding of beperkte kennisneming doet kun je geen gebruik maken, via het CSB in Den Haag, van het webportaal.
- Deze stukken moet je op papier in de ongeschoonde versie in een gesloten, dichtgeplakte envelop doen. Linksboven op deze envelop vermeld je '8:29 Awb'.
- Deze gesloten envelop stop je samen met de geschoonde stukken in een tweede envelop en stuur je zelf per (aangetekende) post naar de rechtbank of het gerechtshof. Bij deze stukken stuur je de motivering waarom je beroep doet op geheimhouding of beperkte kennisneming.
- Op de geschoonde stukken dient per tekstdeel in de kantlijn te worden aangegeven waarom je je beroept op geheimhouding. De geschoonde en ongeschoonde versie moeten dezelfde bladspiegel hebben.
- Indien je ook voor (delen van) je motivering een beroep wilt doen op beperking van de kennisneming of geheimhouding, dan moet je dit in een apart stuk vermelden en dit stuk bijvoegen in de eerst gesloten, dichtgeplakte envelop. Daarnaast stuur je een versie van de motivering mee in de tweede envelop die wel aan de tegenpartij kan worden verstrekt.
- In de aanbiedingsbrief bij je verweerschrift vermeld je dat je de stukken waarvoor een beroep wordt gedaan op geheimhouding of beperkte kennisneming per post naar de rechtbank of het gerechtshof hebt verzonden.
- Je stuurt vervolgens het CSB in Den Haag op de gebruikelijke wijze je verweerschrift en beide versies van de stukken, de geschoonde en ongeschoonde. Geef daarbij aan dat je de stukken waarvoor je een beroep hebt gedaan op geheimhouding of beperkte kennisneming per post naar de rechtbank of het gerechtshof hebt gestuurd.
- Het CSB in Den Haag kan dan via het webportaal het verweerschrift en de overige stukken indienen bij de rechtbank of het gerechtshof en plaatsen in het digitale dossier in GBV. De stukken waarvoor je een beroep op geheimhouding of beperkte kennisneming hebt gedaan kunnen zij vervolgens ook opslaan in het digitale dossier in GBV. Dit geldt voor de geschoonde en ongeschoonde versie.

Indien je een beroep op geheimhouding of beperkte kennisneming wilt doen neem dan vooraf contact op met je procesdeskundige.

1.7 Beslissing

De rechter zal vervolgens oordelen of het beroep op geheimhouding of beperkte kennisneming gerechtvaardigd is. Indien de rechter oordeelt dat de weigering om het stuk te overleggen gerechtvaardigd is, vervalt de verplichting om het stuk te overleggen. Indien de rechter beslist dat de beperking van de kennisneming gerechtvaardigd is, zal hij belanghebbende vragen of deze toestemming geeft dat alleen de rechter kennis neemt van het stuk. Als belanghebbende dit weigert dan wordt de zaak verwezen naar een andere kamer en zal zonder kennisneming van dit stuk uitspraak worden gedaan door de rechter.

Als de rechter oordeelt dat de geheimhouding of beperkte kennisneming niet gerechtvaardigd is dan krijg je de vraag wat je met het stuk wilt doen. Er zijn dan twee opties. Je kunt blijven weigeren om het stuk in te brengen of je kunt het stuk zonder geheimhouding in de procedure brengen. In deze situaties dien je ook altijd (eerst) in overleg te treden met je procesdeskundige of een vta formeel recht.

1.8 Partij voldoet niet aan verplichtingen

In artikel 8:31 Awb is opgenomen dat de rechter naar eigen inzicht consequenties kan verbinden aan, onder meer, het niet overleggen van de zaak betrekking hebbende stukken. Hierbij dient de rechter wel een afweging te maken tussen de verwijtbaarheid van het feit en het belang van de niet nagekomen verplichting. Dit artikel ziet niet op de verplichting om een verweerschrift in te sturen.

Er zijn veel uitspraken over artikel 8:31 Awb en deze zijn zeer feitelijk van aard. Er kunnen geen consequenties zijn, er kan een veroordeling volgen in de proceskosten en/of het griffierecht, stukken kunnen buiten beschouwing worden gelaten, het beroep kan gegrond worden verklaard. Ook de belanghebbende kan te maken krijgen met artikel 8:31 Awb. De rechter zal dan het beroep ongegrond verklaren.

2. Bezwaar

Tijdens de bezwaarfase heeft de belanghebbende het recht op inzage in de op de zaak betrekking hebbende stukken (art. 7:4, lid 2 Awb). Voorwaarde is dat hij gebruik maakt van de gelegenheid om te worden gehoord (art. 7:4 jo art. 7:2). Hiervoor geldt in principe hetzelfde als hierboven voor de beroepsfase in de paragrafen 1.1 t/m 1.4 is vermeld.

Ook in de bezwaarfase moet de inspecteur duidelijk maken voor welke stukken hij een beroep op de geheimhouding doet (art. 7:4). Hierbij speelt ook de belangenafweging van par. 1.5. een rol.

Inzage in de op de zaak betrekking hebbende stukken in de bezwaarfase vindt voorafgaand aan het horen plaats. Tijdens het hoorgesprek moet de volledigheid van het dossier aan de orde worden gesteld. In het hoorverslag wordt opgenomen wat de visie van belanghebbende hierop is. Als belanghebbende van mening is dat het dossier niet volledig is, dan vindt overleg met een procesdeskundige of vta formeel recht plaats. De uitkomsten van dit overleg worden met belanghebbende gedeeld en aan het dossier toegevoegd.

Gaat belanghebbende in beroep tegen de uitspraak op bezwaar, dan vindt er altijd een extra check plaats op de volledigheid van het zaaksdossier. Er kunnen bijvoorbeeld nieuwe stukken zijn of het geschil kan uitgebreid of veranderd zijn. Het alsnog inbrengen van stukken wordt door de inspecteur/ontvanger toegelicht richting Rechtbank en belanghebbende.

EH
8/9/25

HEDEN (S.V.P. MA 8 SEPT RETOUR I.V.M. VERZENDING UITERLIJK 9 SEPT)
TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane,

**Directoraat-Generaal
Belastingdienst
Bestuurlijke en Politieke
Zaken**

Persoonsgegevens

nota

Kabinetsreactie IBTD-rapport 'Rechtsbescherming in het geding'

Datum

5 september 2025

Notanummer

2025-0000369643

Bijlagen

1. Kabinetsreactie IBTD-rapport 'Rechtsbescherming in het geding' Tweede Kamer
2. Kabinetsreactie IBTD-rapport 'Rechtsbescherming in het geding' Eerste Kamer
3. Notitie Op de zaak betrekking hebbende stukken Versie 3.0 april 2025
4. Onderzoeksrapport Rechtsbescherming in geding

Aanleiding

Op 2 september jl. heeft de Inspectie Belastingen, Toeslagen en Douane (IBTD) het tweede deel van hun onderzoek naar de informatieverstrekking van de Belastingdienst aan de rechter, 'Rechtsbescherming in het geding: Onderzoek informatieverstrekking aan de rechter deel 2 (casusonderzoek)' gepubliceerd (bijlagen 4 t/m 7). Bij dezen ontvangt u de kabinetsreactie op het rapport. Deze wordt behoudens uw akkoord voorafgaand aan het jaarlijks openbaar gesprek van de inspecteur-generaal IBTD met de Tweede Kamer (10 september) aan beide Kamers aangeboden.

Beslispunten

- Gaat u akkoord met de kabinetsreactie? Zo ja, dan kunt u de brief aan de Tweede Kamer (bijlage 1) en de brief aan de Eerste Kamer (bijlage 2) ondertekenen.
- Gaat u akkoord met het openbaar maken van de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's?

Kernpunten

- Het rapport is het tweede deel van een eerder rapport van de IBTD naar de informatieverstrekking van de Belastingdienst aan de rechter.
- Artikel 8:42 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) verplicht de Inspecteur om in beroepsprocedures alle op de zaak betrekking hebbende stukken aan de rechter te verstrekken
- In het eerste rapport concludeerde de IBTD dat er in de uitvoering veel goed gaat, maar dat incidenteel stukken niet of niet tijdig aan de rechter worden verstrekt. Daarom kwam de IBTD met drie aanbevelingen. Daarnaast kondigde de Inspectie een aanvullend onderzoek op casusniveau aan.
- Mede naar aanleiding van het eerste rapport heeft de Belastingdienst verbeteracties doorgevoerd om dergelijke incidenten te allen tijde te voorkomen en om de informatieverstrekking aan de rechter te verbeteren.
- Omdat de IBTD in dit tweede onderzoek casussen heeft onderzocht die dateren vóór het eerste rapport en dus ook vóór de verbeteracties, geven de bevindingen geen actueel beeld van de huidige praktijk binnen de Belastingdienst. Over die werkwijze van de IBTD volgt binnenkort een gesprek met de Belastingdienst op bestuurlijk niveau.
- In de kabinetsreactie wordt uiteengezet welke verbeteracties de Belastingdienst naar aanleiding van het eerste rapport heeft doorgevoerd.

- Tot slot wordt in de kabinetsreactie een onderzoek naar recente casussen en een analyse aangekondigd naar deze verbeteracties. Naar aanleiding van die analyse zal de Belastingdienst indien nodig aanvullende maatregelen treffen.

Toelichting

- Op 23 januari 2023 berichtte *RTL Nieuws* dat de Belastingdienst in de beroepsprocedures soms niet alle op de zaak betrekking hebbende stukken aan de rechter verstrekt.¹
- Daarop stelde de IBTD een onderzoek in. Dat onderzoek werd op 15 december 2023 gepubliceerd onder de titel 'Compleetheid van dossiers die naar de rechter gaan: Een eerste inzicht in de werkwijze van de Belastingdienst'.²
- Mede naar aanleiding van dat rapport heeft de Belastingdienst een aantal verbeteracties doorgevoerd:
 - De werkinstructie over het verstrekken van op de zaak betrekking hebbende stukken aan de rechter is aangepast, waarin onder andere check- en afstemmingsmomenten zijn opgenomen;
 - Om de bewustwording over inzagerecht en dossiervorming te verbeteren zijn sessies georganiseerd, bestaande uit een e-learning en workshops, die breed zijn uitgerold binnen de primair-procesdirecties;
 - En binnen het programma Informatie Op Orde (IOO) lopen diverse initiatieven om de informatiehuishouding van de Belastingdienst verder te verbeteren.
- In het tweede deel van het onderzoek concludeert de IBTD dat er onder medewerkers van de Belastingdienst verschillen in interpretatie bestonden over de toepassing en de reikwijdte van art. 8:42 Awb, waardoor niet of niet alle op de zaak betrekking hebbende stukken aan de rechter zouden zijn verstrekt.
- Ook spreekt de IBTD van een gefragmenteerde en individualistische manier van werken waarbij geen (tussentijdse) reflectie plaatsvond. Tot slot constateert de IBTD dat de informatiehuishouding ten tijde van de casussen niet op orde was.
- In de kabinetsreactie wordt benadrukt dat incidenten waarbij stukken ten onrechte niet of niet tijdig aan de rechter worden verstrekt, te allen tijde moeten worden voorkomen.
- Daarnaast worden de bevindingen van de IBTD in context geplaatst. Niet alleen deed de IBTD onderzoek naar casuïstiek die geen actueel beeld geeft van de huidige praktijk binnen de Belastingdienst, ook selecteerde de IBTD een beperkt aantal casussen uit de zesduizend beroepsprocedures die jaarlijks tegen de Belastingdienst worden ingesteld.
- De bevindingen over de interactie tussen de Belastingdienst en burgers en bedrijven berusten op een interview met één belanghebbende. Die bevindingen stroken niet met de onderzoeken die Belastingdienst regelmatig doet naar de interactie met burgers en bedrijven.
- Uit de analyse moet blijken of de huidige verbeteracties die de Belastingdienst heeft doorgevoerd, aanleiding geven tot extra maatregelen.

Communicatie

Uw woordvoerder is betrokken. Ook verschijnt er naar aanleiding van de publicatie van de kabinetsreactie een bericht op het intranet van de Belastingdienst.

¹ 'Belastingdienst houdt informatie achter voor rechter: 'Je staat met 1-0 achter'', rtl.nl

² Kamerstukken II 2023/24, 31 066, nr. 1325

Politiek/bestuurlijke context

Op woensdag 10 september 2025 heeft de inspecteur-generaal van de IBTD, de heer Snels, zijn jaarlijks openbaar gesprek met de Vaste Commissie voor Financiën in de Tweede Kamer.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.